

Projekat CB007.2.32.066

**VODIČ ZA EKOLOŠKI PRIHVATLJIVO PONAŠANJE
PROJEKAT CB007.2.32.066**

„ZELENIM KORAKOM NAPRED“

Ovaj projekat sufinansira Evropska unija kroz
Interreg-IPA Program prekogranične saradnje Bugarska-Srbija.

UVOD

Danas je zagađenje životne sredine veliki problem zbog rastuće populacije i ograničenih prirodnih resursa na raspolaganju. Statistika pokazuje, da je zagađenje životne sredine rezultat ljudske intervencije, i da se može eliminisati samo promenom stavova i ponašanja ljudi. Ekološki problemi, kao što su energetska kriza, iscrpljivanje resursa, velika količina otpada, nastaju zbog urbanizacije, industrijskog razvoja i ljudskog ponašanja. To je faktor koji stvara ozbiljne pretnje i krize koje se mogu smanjiti samo promenom ljudskog ponašanja. To pokazuju i zaključci izrađene u okviru projekta „Komparativne analize istraživanja u okruzima Zaječar i Vidin“. Svrha analize je bila da se istraži iskustvo javnosti sa zagađenjem životne sredine, percepcija lokalnih ekoloških rizika (fokusiranje na kvalitet vazduha, otpad i vodu), stavovi javnosti o životnoj sredini, spremnost za učešće u ekološkim inicijativama i postojanje ekološki prihvatljivog ponašanja. Zaključci analize pokazuju da ljudi shvataju da je prekomerna potrošnja energije u domaćinstvu, upotreba proizvoda za jednokratnu upotrebu, nepotrebno korišćenje nestandardnih javnih vozila, neskupljanje otpada za reciklažu, oštećenja stabala drveća i seča šuma, bacanje otpada bez razmišljanja u šumi, reci i mnoge druge aktivnosti koje proističu iz ponašanja ljudi, nanose štetu životnoj sredini.

Zbog toga je neophodno edukovati ljudе o ekološkom ponašanju. Ono se definiše kao ponašanje, po kome ljudi žive na način koji ne šteti životnoj sredini i preuzimaju zaštitne radnje prema njoj. Ekološko ponašanje uključuje odgovorna posvećenost problemima životne sredine ili reciklaži kućnog otpada i klimatskim promenama. Ekološkim ponašanjem se smatra, na primer, štednja vode ili energije, promena načina putovanja (npr. prelazak sa vožnje vozila na pešačenje ili vožnju bicikla), kupovina električnog vozila ili izgradnja pametnih kuća.

Rezultati „Komparativne analize istraživanja u okruzima Zaječar i Vidin“ pokazuju, da su ljudi već svesni, da su problemi životne sredine važni. Ipak, postoje ljudi koji su svesni važnosti ekoloških problema, ali nesvesno zauzeti svojim svakodnevnim životom, pitanja životne sredine ostavljaju u drugom planu. Znati da je „bolje živeti na ekološki prihvatljiv način“ jedna je stvar, ali aktivno preuzimanje akcija praktički može zahtevati određenu motivaciju, dok postane navika.

Kao odgovor na to, za one ljudе, identifikovane u analizi, koji su razočarani mišlu da znaju da bi trebalo da se ponašaju na ekološki prihvatljiv način, ali još uvek ne rade ništa po tom pitanju, razradili smo ove smernice za ekološki prihvatljivo ponašanje.

30 LAKIH KORAKA ZA EKOLOŠKI PRIHVATLJIVO PONAŠANJE

Evo nekoliko koraka koje osoba može realno da preduzme, kako bi doprinela zaštiti životne sredine. Predstavljamo vam nekoliko jednostavnih koraka koji su laci i svako može da ih primeni, ako poželi.

VAŽNO JE DA BUDETE SVESNI O RESURSIMA

Možete da počnete tako što ćete živeti sa većom svešću o resursima koje koristite u svakodnevnom životu. Obratite pažnju na to kako birate da se grejete, da putujete, da koristite vodu i druge proizvode koji su napravljeni proizvodnim delatnostima. Svest je ono što će vam omogućiti da počnete da donosite ekološke izbore.

PRAKTIKUJTE KONZERVACIJU

Sa novom svešću o tome kako se prirodni resursi koriste u vašem životu, počnite da praktikujete očuvanje. To može da bude tako jednostavno, kao što je gašenje svetla kada izlazite iz sobe i tako komplikovano kao što je doношење različitih izbora, kada je u pitanju izgradnja vaše kuće.

POSADITE DRVEĆE

Drveće je neophodno, da bismo preživeli. Obezbeđuje kiseonik, voće, čisti vazduh, pruža sklonište divljim životnjama, sprečava eroziju zemljišta. Postojanje drveća oko vaše kuće može da vam pomogne da smanjite potrošnju energije i da održavate vašu kuću hladnom čak i tokom leta. Stoga vam predlažemo da započnete da se ponašate ekološki prihvatljivo, tako što ćete posaditi drveće oko svoje kuće i nećete ga seći, osim ako to nije neophodno. Možete da se uključite u različite inicijative lokalnih ekoloških grupa i da posadite više drveća, kao što i da motivišete druge o pozitivnim aspektima toga.

ŠTEDITE VODU

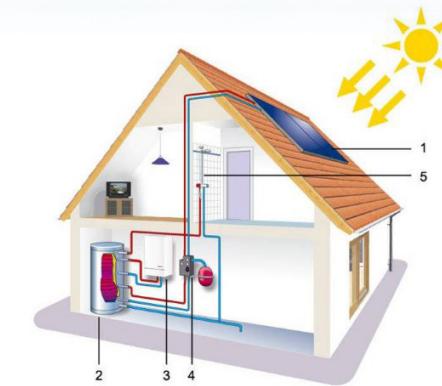
Vodu treba štedeti, jer je neophodno mnogo energije da se voda iz reka ili jezera ispumpa, kako bi došla do vašeg doma. Štednja vode smanjuje količinu energije koja je potrebna za njeni filtrirajući postupci.

Nudimo vam nekoliko jednostavnih načina za uštedu vode. Kratko se tuširajte, popravite cevi koje cure, ako ih imate, držite slavinu zatvorenu dok perete zube, koristite aparate koji štede vodu. Ako živate na selu, možete da sakupljate kišnicu u razne posude za zalivanje bašte ili ljujila.

PROBAJTE OBNOVLJIVU ENERGIJU, KORISTITE SOLARNE KOLEKTORE

Solarne fotonaponske (PV) instalacije pretvaraju solarnu energiju u električnu pomoću fotonaponskih ćelija ili solarnih panela. Ovo vam omogućava da generišete svoj sopstveni pouzdan, održiv izvor energije, koji ne zahteva održavanje, štedeći troškove. Jednom instalirane, one ne emituju nikakve emisije tokom svog životnog veka i ne stvaraju nikakvu buku, niti zagađuju vazduh. To može značajno da poboljša lokalni kvalitet vazduha, što je od koristi za zdravlje respiratornog sistema.

INSTALIRAJTE INTELIGENTNE TERMOSTATE

Preporučljivo je da instalirate inteligentne termostate. Njihove Wi-Fi funkcije se mogu kontrolisati daljinski sa bilo kog pametnog uređaja. Mogu da se priključe na vaš sistem centralnog grejanja, na sve tipove kotlova i klimatske sisteme. Ova tehnologija, koja se stalno razvija, pamti modele grejanja u vašoj kući i zna kada da zagreje ili ohladi vašu kuću na osnovu spolašnjih temperatura. Oni koriste tehnologiju koja prepozna prisutnost koja će automatski isključiti vaš sistem kada izđete iz kuće i uključiti ga kada dođete kući. Ovo pomaže u smanjenju troškova električne energije.

PROMENITE SVOJE NAČINE KRETANJA

Vožnja i letenje su dve oblasti na koje možete da utičete kroz praksu, a koje štite životnu sredinu. Izaberite ekonomične opcije putovanja, putujte manje i pokušajte da izaberete direktnije rute, da biste uštedeli gorivo.

Ako je vaša kancelarija blizu kuće, pokušajte da vozite bicikl, umesto da vozite auto, ili hodajte peške.

ZAMENITE OBIĆNE SIJALICE LED SIJALICAMA

Prebrojte sijalice koje imate u svojoj kući. Zamenite ih LED sijalicama, koje traju duže od običnih sijalica i mnogo su efikasnije. Ne samo to! Nudi se veliki izbor sijalica raznovrsnog intenziteta svetlosti i dizajna, što vam omogućava da prilagodite osvetljenje, kako bi odgovaralo vašoj sobi. Na ovaj način ćete koristiti, što je takođe bitno, i manje energije.

PRESTANITE DA BACATE HRANU

Ljudi često nenamerno rasipaju hranu. Bez obzira na razlog, bacanje hrane je rasipanje čitavog niza resursa kao što su semena, voda, energija, zemljište, đubrivo, radni sati i uloženi kapital. Bacanje hrane takođe stvara i gasove staklene bašte, uključujući metan, kada bačena organska materija završi u kanti za smeće. Ovo može da se promeni kuvanjem, serviranjem ili naručivanjem količine hrane koja zaista može da se pojede. Ovo će garantovati da neće biti nepotrebnog bacanja otpada.

KONZUMIRAJTE MANJE MESA I MLEČNIH PROIZVODA

Meso i mlečni proizvodi su odgovorni za većinu emisija gasova staklene bašte u poljoprivrednoj industriji. Emisije se javljaju od faze proizvodnje, preko prerade, pakovanja i konacno do isporuke. Poljoprivreda emituje dva moćna gase staklene bašte: metan koji proizvodi stoka tokom varenja i azotni oksid, kao indirektni proizvod organskih i mineralnih azotnih đubriva.

Budući da većina emisija proizilazi iz proizvodnje i pripreme mesa i mlečnih proizvoda, manja konzumacija mesa bi pozitivno uticala na smanjenje emisije gasova staklene bašte.

KUPUJTE LOKALNE PROIZVODE

11

Jednostavan način da smanjite svoj ugljenični otisak je kupovina lokalno proizvedenih proizvoda. Kada kupujete lokalno, umesto da kupujete proizvode koji su isporučeni iz daleka, vi zapravo podržavate lokalne mlekarе i farme.

12

SMANJITE UPOTREBU ŠTETNIH HEMIKALIJA

Hemikalije, kao što su boje, ulje, amonijak i drugi hemijski rastvori, su opasne i, kada se odlažu napolje, mogu da izazovu zagađenje vazduha i vode. Ove hemikalije mogu da prodru u podzemne vode. Zagađen vazduh i voda mogu da izazovu teške posledice po zdravlje ljudi. Stoga ih moramo odlagati samo na mesto, određeno za toksičan otpad.

13

KOMPOSTIRAJTE

Kompostiranje je prirodan proces, za koji se uzimaju ostaci biljaka i kuhinjski otpad i pretvaraju se u zemljište, bogato hranljivim materijama, za biljke koje im pomaže da rastu. Smanjuje količinu smeća koja odlazi na deponije, što zagađuje vazduh. Tako postaje bezbedno za životnu sredinu.

14

SMANJITE KOLIČINU OTPADA

Pokušajte da smanjite otpad ponovnom upotrebom ili recikliranjem. Ovo će pomoći da se smanji količina generisanog otpada i da se poboljšaju kompletni procesi i programi upravljanja otpadom.

Ponovo koristite predmete u različite svrhe, umesto da ih šaljete na deponije. Reciklaža nečega znači da će se to ponovo transformisati u sirovину koja može da se oblikuje u novi proizvod.

15

KUPUJTE RECIKLIRANE PROIZVODE

Kada idete u kupovinu, pokušajte da kupujete proizvode sa pijace, koji su napravljeni od recikliranog materijala sa minimalnom ambalažom tj. proizvod mora da bude ekološki prihvatljiv.

Pogledajte proizvodne procese, da biste proverili da li je napravljen od recikliranih materijala ili je upotreba plastike ili hemikalija uključena u njegovu proizvodnju.

Pre nego što nešto bacite, pokušajte da ga pretvorite u nešto drugo što biste

PAŽLJIVO BIRAJTE SREDSTVA ZA LIČNU HIGIJENU

Bilo da se radi o gelu za telо, pilingu za lice ili bilo kojem drugom proizvodu, uverite se da ne sadrži mikrozrna, sitne čestice tvrde plastike koje oštenuju životnu sredinu ulaskom u vodu. Pored toga, izbegavajte hemikalije i birajte prirodne proizvode za čišćenje, kako biste sačuvali sebe i okolinu čistom.

17

POTRUDITE SE DA NE KORISTITE PLASTIKU

Može da vam izgleda kao izazov da ne koristite plastiku, kao što se čini, ona prisustvuje u svakom aspektu našeg života. Međutim, nije tako komplikованo kao što mislite. Možete da uzmete platnenu torbu prilikom kupovine, da kupite flaširanu vodu u staklenim bocama. Ako pokušate, možete da pronađete i druge alternative.

18

PRIDRUŽITE SE EKOLOŠKIM INICIJATIVAMA I ORGANIZACIJAMA

Možda ćete pronaći razne ekološke organizacije ili inicijative u vašem gradu u koje možete da se uključite kako biste životnu sredinu učinili čistom. Brza pretraga na Guglu, Fejsbuku ili drugim društvenim mrežama, može da vam pomogne da pronađete takve grupe.

19

PRESTANITE DA BACATE OTPAD NA ZA TO NEPREDVIĐENA MESTA

Jedan od poznatih prizora koje svakodnevno vidimo na ulicama jeste da ljudi bacaju otpad na trotoar, ulice i puteve. Odličan način da se životna sredina održava čistom jeste da motivišete ljudе da prestanu da bacaju otpad na mestima nenamenjenim za to. Umesto toga, motivišite ih da otpad bacaju samo u kante za smeće. Gomila smeća na ulicama umanjuje lepotu grada i zagađuje vazduh.

20

PODUČAVAJTE OSTALE

Podučavajte ostale o važnosti vođenja ekološki prihvatljivog načina života u skladu sa životnom sredinom. Što više ljudi deli svest o važnosti zaštite životne sredine, to više možemo da učinimo zajedno da je zaštитimo.

21

KORISTITE ELEKTRIČNA VOZILA ZA TRANSPORT

Dizel i benzinski automobili su glavni faktori koji doprinose globalnom zagrevanju, uglavnom zbog količine emisije CO₂ koje emituju. Električna vozila su najodrživiji način vožnje, jer ona uopšte ne koriste tradicionalna goriva za rad. Ona ne proizvode nikakve zagađivače vazduha u obliku gasa, čestica ili toksičnih supstanci po vazduhu i ne štete životnoj sredini.

22

ISKLJUČITE UREĐAJE IZ UTIĆNICE PRE PUTOVANJA

Važno je znati da, čak i ako su električni uređaji isključeni ili u režimu spavanja, oni i dalje koriste energiju. Predugo odustavljivo troši mnogo energije koja bi inače mogla da se uštedi. Prema tome, pre nego što odete na odmor, ne zaboravite da isključite svoje uređaje iz utičnice, da biste uštedeli električnu energiju.

23

ŠTEDITE PAPIR ZA ŠTAMPANJE

Kupite 100% reciklirani papir za štampanje. Još bolje, ne štampajte uopšte. Ukucajte svoje beleške ili čitajte na ekranu svog laptopa, tableta ili pametnog telefona i uštedite životnoj sredini zagađenje, a sebi - troškove štampanja.

KORISTITE KUTIJE, NE PAPIRNE KESE

24

Kada pakujete ručak za sebe, za kancelariju ili za decu u školi, investirajte u kutije za ručak za višekratnu upotrebu, umesto u najlonске ili papirne kese, koje zatim morate da bacite.

Ako zaista morate da pakujete neki prehrabeni proizvod, izbegavajte foliju i birajte eko-loški prihvatljive materijale za pakovanje.

25

KORISTITE ŠOLJU ZA KAFU ZA VIŠEKRATNU UPOTREBU

Ona je idealan pomoćnik u borbi protiv plastičnih i kartonskih šolja za jednokratnu upotrebu. Tako će svakodnevna kupovina kafe iz malih prodavnica i kafića u sopstvenoj šolji postati laka i prijatna.

Koristeći ovu šolju, uštедеćete prirodi stotine hiljada plastičnih/kartonskih šolja za jednokratnu upotrebu koje ne mogu da se recikliraju.

27

PRAKTIKUJTE ODRŽIVI TURIZAM

Uključite se više u održiv turizam, što podrazumeva ograničavanje ugljeničnog otiska za vreme putovanja, taktičnost u pogledu potrošačke moći i pomoći u održavanju prirodnog okruženja koje imate privilegiju da posetite.

To pomaže u suzbijanju prekomernog turizma, što predstavlja prekomerna posećenost turističkih destinacija koja narušava lokalni način života. Ako želite da se bavite održivim turizmom, trebalo bi da putujete van sezone, da birate mesta sa manje turista, da ne bacate smeće, da se držite pešačkih staza, da koristite kutije i flaše za višekratnu upotrebu, umesto papirnih tanjira, posuđa i čaša za jednokratnu upotrebu i dr.

26

IZBEGAVAJTE PROIZVODE ZA JEDNOKRATNU UPOTREBU

Izbegavajte papirne i plastične tanjire i pribor, papirne maramice i salvete, jeftino plastično posuđe i drugu vrstu potrošne robe, dizajnirana da traje kratak period vremena. Nabavite trajno posuđe i pribor za jelo po prihvatljivim cenama. Koristite platnene salvete, platnene krpe, akumulatorske baterije, izdržljive brijače i termose za kafu koje se mogu višekratno puniti.

28

KUPUJTE EKOLOŠKE PREPARATE ZA ČIŠĆENJE.

Kupujte posebno dizajnirane, sa mišlu na prirodu i ljudsko zdravlje, ekološke proizvode za čišćenje, koji su potpuno bezbedni i bezopasni. Koristite preparate koji ne sadrže fosfate i naftne proizvode, i stvaraju stabilno i zdravo okruženje.

ŠTEDITE ENERGIJU

Kada dođe vreme da zamenite mašinu za pranje veša, frižider sa zamrzivačem, rernu ili mašinu za pranje sudova, preporučljivo je da kupite aparatе за uštedу energije koji su već lako dostupni po raznim cenama. Možete da identifikujete njihovu energetsку efikasnost, tako što ćete provesti oznaku energetske efikasnosti, koja počinje od A - G ili od A+, A++, s tim, da je A+++ energetski najefikasnija.

KORISTITE BIORAZGRADIVE PROIZVODE ZA DOMAĆINSTVO

Iako ne možete da kontrolišete da li će proizvodi koje bacate biti reciklirani i ponovo upotrebljeni, možete da kupite proizvode koji su napravljeni od nesintetičkih sastojaka i koji su biorazgradivi, kako biste ograničili uticaj ovog otpada. Biorazgradivi proizvodi se rastvaraju usled kontakta sa bakterijama i gljivicama. To znači, da ako dođu u kontakt sa prirodom neće naneti štetu životnoj sredini jer nestaju prirodnim procesima. Primeri takvih proizvoda su šampon sa prirodnim sastojcima, prirodni dezodorans, četkica za zube od bambusa, peškiri, izrađeni od vlakana konoplje ili agave i dr.

NEKOLIKO SAVETA KAKO MOŽEMO DA PODSTIČEMO EKOLOŠKI PRIHVATLJIVO PONAŠANJE PREMA ŽIVOTNOJ SREDINI

Od svakog individualno zavisi da li će živeti posvećen životnoj sredini i da li će formirati ekološki prihvatljivo ponašanje. Svako se u određenoj meri oseća razočaranim brojnim ekološkim problemima sa kojima se svet svakodnevno suočava, pa zato vredi da pokuša da živi ekološki prihvatljivo. Potrebne su male radnje koje se vremenom nakupljaju.

Prvi korak koji treba preduzeti je podsticanje znanja i svesti građana o zaštiti životne sredine. Da bismo ljude ubedili da formiraju ekološki prihvatljivo ponašanje, neophodno je, pre svega, objasniti im prirodu ekoloških problema jasnim porukama, koje razjašnjavaju i prednosti ekološkog ponašanja. To će uticati kao unutrašnji i/ili spoljašnji motivator, pa će imati uticaj na promenu ponašanja. Samo informisani i zabrinuti građani mogu

se u potpunosti angažovati i raditi na stvaranju čiste životne sredine. Realno, ekološki problemi potiču od stanovništva i njihovih modela potrošnje. Zato je od ključnog značaja da poruke koje sadrže predloge za ekološki prihvatljivo ponašanje budu vezane za vrednosti ljudi, za ono što je najvažnije za njih, za ono što određuje njihov izbor ponašanja. Što su poruke personalizovanije i što su više fokusirane na vrednosti potrošača, to je veća verovatnoća da će oni preduzeti promenu, što će obezbediti veću održivost ekološki prihvatljivog ponašanja.

Važno je da nateramo ljude oko nas da shvate da, izuzetno jednostavnim koracima i malim promenama u ponašanju, mogu da pomognu u spašavanju planete.

Za početak možete da pratite nekoliko jednostavnih pravila koja smo već spomenuli, kao što su:

SMANJITE UPOTREBU PAPIRA ✓

RECIKLIRAJTE ✓

SMANJITE POTROŠNJU ELEKTRIČNE ENERGIJE ✓

KORISTITE BICIKLE, JAVNI PREVOZ ILI ŠETAJTE I OSTAVITE AUTO U GARAŽI ✓

KUPUJTE EKOLOŠKO ČISTE PROIZVODE ✓

ORGANIZUJTE SVOJE PORODIČNE EKOLOŠKE INICIJATIVE ✓

UKLJUČITE U SVOJE EKOLOŠKE INICIJATIVE PRIJATELJE I KOLEGE ✓

KOMBINUJTE EKOLOŠKE INICIJATIVE SA ZABAVNIM IGrama ✓

ODUSTANITE OD PLASTIKE ✓

Praćenje ovih nekoliko jednostavnih pravila početak je ekološki prihvatljivog ponašanja. Važno je da ono bude održivo, a ne jednokratno. Svaki čovek treba da shvati da će primena nekih gorenavedenih koraka pomoći u zaštiti životne sredine. Koraci su laki, potrebna je želja i uverenje da na taj način pomažemo u zaštiti životne sredine.

DOBRE PRAKSE U OBLASTI EKOLOŠKI PRIHVATLJIVOG PONAŠANJA

Nudimo vam listu dokazano dobrih ekoloških praksi koje mogu da se primene u svakodnevnom životu, kod kuće ili na poslu:

- 1. PONOVO KORISTITE I RECIKLIRAJTE KUĆNE I KANCELARIJSKE PREDMETE I MATERIJALE, ŠTO JE MOGUĆE VIŠE ✓**
- 2. PRAVILNO RAZVRSTAVAJTE OTPAD U ODGOVARAJUĆE KONTEJNERE ✓**
- 3. TROŠITE POTREBNU ENERGIJU, A DA JE NE RASIPATE ILI GUBITE ✓**
- 4. KORISTITE JAVNI PREVOZ, MAKSIMALNO SMANJITE KORIŠĆENJE LIČNIH VOZILA ✓**
- 5. KORISTITE STVARI DO KRAJA NJIHOGO ŽIVOTNOG VEGA ✓**
- 6. SMANJITE BUKU NA MOGUĆI MINIMALNI NIVO, POŠTO ONA IZAZIVA ZAGAĐENJE BUKOM ✓**
- 7. PREUZMITE OBAVEZU I PREDUZMITE MERE ZA UŠTEDU VODE ✓**
- 8. NE KORISTITE WC VODU KAO DEPO ZA ODLAGANJE OTPADA**
- 9. IZBEGAVAJTE UPOTREBU AGRESIVNIH PROIZVODA U ŽIVOTNOJ SREDINI ✓**
- 10. OPASNJI OTPAD TREBA ODLAGATI NA ZA TO ODREĐENA MESTA ✓**

DOBRE EKOLOŠKE PRAKSE NE TREBA SMATRATI KAO KATALOG UPUTSTAVA KOJI UKAZUJE DA OVO MOŽE ILI NE MOŽE DA SE RADI!

**NE OGRANIČAVAJTE BRIGU O ŽIVOTNOJ
SREDINI NA UPUTSTVA U VODIČU!**

EKOLOŠKI PRIHVATLJIVO PONAŠANJE JESTE ODNOS PREMA ŽIVOTNOJ SREDINI KOJI SE MANIFESTUJE U MNOGIM AKCIJAMA, ZAVISNO OD KONKRETNIH OKOLNOSTI ZA SVAKOG POJEDINCA, KAKO I GDE RADI ILI ŽIVI. ONO MORA DA POSTANE NAČIN ŽIVOTA, A NE JEDNOKRATNI ČIN.

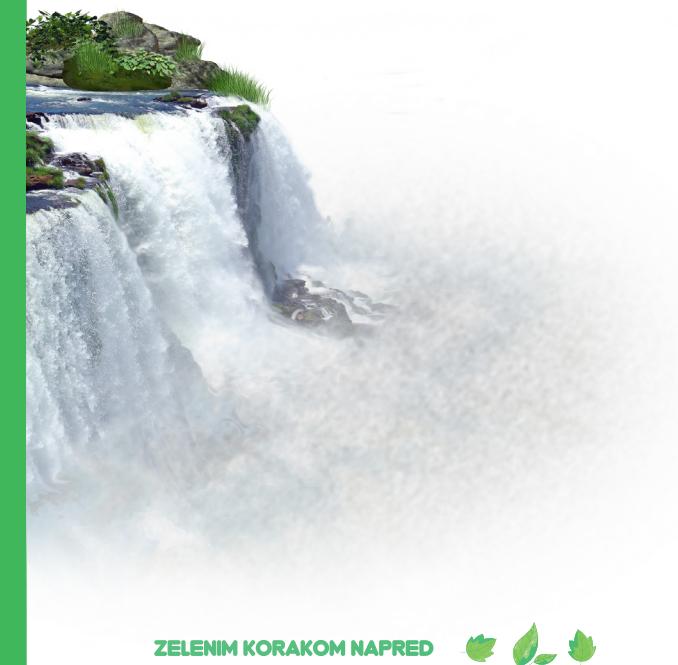

**MISLITE I
ŽIVITE
ZELENO!**

BIBLIOGRAFIJA

1. Džakson, T. Motivisanje održive potrošnje: Pregled dokaza o ponašanju potrošača i promeni ponašanja. Dostupno onlajn <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.337.433&rep=rep1&type=pdf> (pristup 1. septembra 2020.).
2. Karman, Dž. P.; Zint, M.T. Definisanje i klasifikacija ponašanja ličnosti i domaćinstva u prilagođavanju klimatskim promenama. Glob. OK, S Čang. 2020, 61, 102062.
3. Saveti za održiv i ekološki prihvatljiv dom <https://zdraveikrasota.bg/sweti-za-ustojchiv-ekosobrazen-dom/>
4. Fondacija za socijalnu promociju, Madrid. Uputstvo za dobre ekološke prakse, oktobar 2017.
5. Stapleton, A., McHugh, L., Karekla M., Kako efikasno da promovišemo ekološko ponašanje: Uvidi iz kontekstualne nauke o ponašanju, Kipar, oktobar 2022.
6. Kostadinova, E., Zeleno potrošačko ponašanje i stavovi bugarskih potrošača, Univerzitet za nacionalnu i svetsku ekonomiju, Sofija, 2016.
7. Bugarska fondacija Biodiverzitet i Institut za sociologiju pri Bugarskoj akademiji nauka (2007.). Stavovi javnosti o temama zaštite prirode u Bugarskoj i stepenu prihvatanja zelenog načina života.

Ovaj vodič je napravljen uz podršku Evropske unije, kroz
Interreg-IPA Program prekogranične saradnje Bugarska-Srbija 2014-2020.,
CCI br. 2014TC16I5CB007. Za sadržaj vodiča je isključivo odgovorna
Fondacija „Fenix 21 vek“, i ni na koji način ne može biti tumačen kao
stav Evropske unije ili Upravljačkog tela Programa.

Naziv projekta: "Zelenim korakom napred",
Broj projekta CB007.2.32.066
Autor materijala: "K Expert Consult EOOD"
Januar 2023.